

Amasya Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
3(1), 122-149, 2014

<http://dergi.amasya.edu.tr>

Okul Öncesi Değer Eğitimi Uygulayan Okullardan Seçilen Değerlerin ve Etkinliklerin İncelenmesi**

Özlem Doğan Temur¹ ve Züleyha Yuvacı^{2,*}

¹ Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye

² Turgut Özal Üniversitesi, Türkiye

Alındı: 03.12.2013 - Düzeltildi: 21.04.2014 - Kabul Edildi: 15.05.2014

Özet

Okul öncesi dönem, çocuk için önemli bir dönemdir. Bu dönemi çocuk, çevresiyle etkileşim kurarak ve planlanmış öğretim ortamlarında bulunarak çok daha etkili şekilde geçirebilmektedir. Toplumsal değerler insan yaşamının önemli bir kısmını oluşturur. Bu değerleri çocuk zaman içerisinde sosyal yaşamla birlikte kazanabilmektedir. Planlanmış öğretim ortamlarına da taşınması gereken değerlerin nasıl ve hangi etkinliklerle verildiği oldukça önemlidir. Bu etkinlikler çocuğun öğrenme kanallarından yararlanılarak uygulandığı takdirde topluma uyumunun sağlanması çok daha kolay olacaktır. Bu araştırma, okul öncesi değer eğitimi uygulanan okullardan seçilen değerlerin ve etkinliklerin incelenmesi ile ilgilidir. Çalışma nitel bir çalışma olup içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma, 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Ankara ili Yenimahalle ilçesine bağlı değer eğitimi müfredatı uygulayan iki okul öncesi eğitim kurumunda gerçekleşmiştir. Bu kurumlarda çalışan iki okul öncesi öğretmeni bir ay boyunca gözlemlenmiştir. Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır. Değer eğitimi uygulayan öğretmenlerin değer eğitimi verirken çocuklara model

*Sorumlu yazar: E-posta: zyuvaci@turgutozal.edu.tr

** Bu çalışma ikinci yazar tarafından yürütülen "Okulöncesi Değerler Eğitimi Uygulayan Okullardan Seçilen Değerlerin ve Etkinliklerin İncelenmesi" başlıklı yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.

ISSN: 2146-7811, ©2014

olması ve onlara konuyu anlatırken kendisinin de yapmaya çalışmasıdır. Bu durumun çocuklarda etkili olduğu görülmüştür. Değer eğitimi uygulayan 1 numaralı öğretmenin uygulamalarında çocukların konuya adaptasyonunu sağlamak için daha fazla yöntem kullandığı gözlenmiştir. Ayrıca yine 1 numaralı öğretmen değer tema başlıklarını kendi içerisinde aşamalandırarak anlatmaya çalışmış, bu yöntem ise çocukların değeri daha kolay anlamalarını sağlamıştır. Araştırmadaki önerimiz, öğretmenler çok soyut kavramlar olan “Saygı, Doğruluk, Empati” gibi konularda daha çok tiyatro, drama gibi yöntemleri kullanarak hayatın içinden örnekler vermeyi hedeflemelidirler.

Anahtar Kelimeler: Değer Eğitimi, Okul öncesi, Eğitim

Giriş

Çocuk doğduğu andan itibaren yaşam içerisinde nasıl davranacağını, nasıl hareket etmesi gerektiğini öğrenmeye başlar. Bu öğrenme bazen model alma yoluyla olurken, bazen ise deneme yanılma yoluyla olmaktadır. Değer insanları diğer canlı varlıklardan ayıran en önemli özelliklerden biridir. Bu eğitim ile okul öncesi eğitimin aynı öneme sahip olduğu bilinmektedir. Değerlerin oluşumu ise eğitimciyi her zaman ilgilendiren bir konu olmuştur (Bills, Husbands, 2005). Öğretmen eğitim verirken aynı zamanda yaşadığı kültürün ayrıntılarını ve ipuçlarını da çocuğa yansıtmaktadır.

Çocuğun yaşadığı toplum değerlerini öğrenmesi ailede başlamaktadır. Aile ile başlayan değer diye adlandırdığımız kavramlar aslında hayatımızın bir parçası olarak bizimle birlikte şekillenmektedir. Yaşamımızın bir parçası olan bu değerleri çocuk; öğretmen, aile, sosyal çevre gibi birçok alanda yaşam içerisinde uygulayarak öğrenmelidir. Çocuk aile içinde anne, baba, teyze gibi karakterleri taklit yoluyla öğrenebilmektedir ancak günümüzde değişen aile yapısı ile değer eğitimine okul ortamında da ihtiyaç duyulmaktadır. Tabii ki burada en önemli görev ise öğretmene düşmektedir.

Okul öncesi öğretmenin, çocuklara verilen değer eğitiminde üstlendiği bazı görevleri vardır. Bu görevlerin en önemlisi ise model olmaktır. Öğretmen çocuğa model olurken aynı zamanda üstlenmiş olduğu rolü de yerine getirmiş olacaktır. Değer eğitiminin hedefine ulaşabilmesi için eğitimcinin üstlenmiş olduğu bu rolü gereğince yerine getirebilmesi oldukça önemlidir (Dilmaç, 1999). Diğer yandan öğretmenler ve okul yönetimi çocukta bu eğitimin etkili olabilmesi için eğitimi

sadece sınıf içerisinde tutmayarak aileyi de işin içine dâhil etmek durumundadırlar. Okulda öğretmen, evde ise aile bu değerlerden haberdar olmalı ve işbirliği yaparak eğitime odaklanmalıdır. Bu noktada, okulda ve evde yapılacak olan konu ile ilgili etkinlikler devreye girecektir.

Öğretmenler ve çocuklar için bu kadar önemli olduğu düşünülen etkinliklerin çocuğa nasıl sunulduğu da bir o kadar önemlidir. Özellikle de soyut olarak nitelendirdiğimiz değer başlıkları olan; sevgi, saygı, doğruluk, merhamet, empati gibi öğretilmesi daha karmaşık olan başlıklarda, bu etkinlikler daha da önem kazanmaktadır. Dolayısıyla böyle bir araştırmaya ihtiyaç duyulmuştur.

Değerler Eğitiminde Öğretmenin Rolü

Çocuğun iyi bir öğrenci olmasının yanında, iyi bir insan olması için gerekenlerin okul öncesi eğitim sürecinde değerler eğitimi ile öğretilmesi amaçlanmaktadır. Burada çocuğun yaşı, gelişim süreci çok önemlidir. Şişman (2002) çocuklarda değer eğitim sisteminin 10 yaşına gelinceye kadar büyük ölçüde oluştuğunu ve sonraki dönemlerde değişmesinin zor olduğunu belirtmektedir. Bu yüzden özellikle okul öncesi dönemde bu eğitimin verilmesi önemlidir. Bu dönemde eğitimciler ve uzmanlara göre çocuklar, yaşayarak daha kalıcı öğrenmektedirler. Değer öğrenme sürecinde, öğretilmek istenilenleri somut yaşantılarla verilmesi kalıcılığı artırmaktadır. Bu nedenle “öğretilmek istenilenlerin davranışa dönüşmesini hedefleyen bir program” ile değerlerin anlaşılması ve yaşanması kolaylaşabilir.

Eğitim süreci içerisinde çocuklara seçtikleri değerleri kazandıracak okullardaki en önemli unsurlardan biri olarak öğretmenler gösterilebilir (Yıldırım, 2009). Okul öncesi dönemde öğretmen, aileden sonra çocuğun birebir hayatında olan ve ileriki yaşamı için hayati önem taşıyan bir faktördür. Öğretmen çocuğa eğitim verirken sadece her şeyi bilip anlatmaktan çok aynı zamanda onunla birlikte çocuk olmaktan da kaçınmamalıdır. Bu noktadan hareketle günümüzde öğretmenin rolü “her şeyi bilen ve anlatan” dan çıkarak, “öğrencisi ile birlikte öğrenen ve onları yönlendirene” dönüşmüştür. Öğretmen artık “sahnedeki bilge” rolünden çıkmış, “yanımdaki rehber” rolüne girerek çocuklarıyla birlikte

sınıftaki yerini almıştır (Yalar, 2010). Çocuğa rehberlik yaparken aynı zamanda da bütünüyle model olmaya başlamıştır.

Değer eğitimi etkili öğretimin bir sonucudur (Narvaez, Khmelkov, Vaydich ve Tunner, 2006). Bir değer, ocuk için bilgiden çok hayatın içinde olan bir olgu olduğu için bu eğitimi verecek kişi bu hayatın içinde olmalıdır. Dolayısıyla eğitimci değer eğitimi verdiğini iyi bilerek hareket etmelidir. Çünkü değer eğitimi veren öğretmenlerin diğer öğretmenlere oranla daha fazla motive olmaya ve motive etmeye ihtiyacı vardır. Konuların çok soyut olması, öğretmenin motive olmasıyla birlikte sabırlı olmasını da gerektirir.

Değerler eğitimi ile amaçlanan ilk řey, eğitimcilerde değer eğitimi konusunda bir farkındalık oluşturmak ve farkında olmaksızın yapılan değer eğitimini bilinçli bir eğitime dönüştürmektir. Değer eğitimi ile birlikte alınan konuları çocuklara farklı yöntemler kullanarak vermek eğitimi daha da kaliteli hale getirecektir. Bu yöntemler arasında eğitimcilerin, çocuklarla doğrudan ve içten konuşmaları da yer almaktadır. Eğitimcilerin bu tür davranışları çocukların davranışları üzerinde büyük bir etki yaratır (Tek, 2002). Burada öğretmenin çocuklarla olan iletişimi, hazırladığı etkinlikleri sunuşu ve konuyu işlerken kendisinin de yaşamaya çalışması olduğu önemli bir özelliktir. Örneğin; ocukların deneyimlerinden yararlanarak gerçek bir hikäye paylaşmak isteyip, onların karakter özelliğini ön plana çıkarabilir (Stirling, Mckay, Archibald, Berg; 2000).

Öğretmen değer eğitimi uygulamalarında; çocuklarıyla ilgilenen, onlar için model olan ve aynı zamanda onlara rehber olan, duyarlı, ahlaki disipline sahip, demokratik bir sınıf ortamı yaratan, değerleri işbirliğine dayalı olarak, ahlaki düşünmeyi ve çatışma çözüm becerisini kazandırarak öğreten kişi görevini üstlenmektedir (Linkona, 1997). Çünkü öğretmen, çocuğun eğitim serüveninde başrol üstlenerek geleceği adına kalıcı izler bırakan kişidir.

Eğitim programı okul içi ve okul dışındaki öğrenme ve öğretme etkinliklerinin bütünü olarak vurgulanmakta, öğretmen ögesi ise hem eğitim sürecinin hem de süreç sonundaki çıktının kalite güvencesi olarak değerlendirilmektedir (Gürkan, 2007, Akt; şen, 2011).

Linkona'e (1991) göre çocuklarda daha iyi bir karakter geliştirmek için aileler, öğretmenler ve okul rehberlik kurumu olarak birlikte hareket etmelidirler (Akt: Fixler, 2000). Böylece toplumda model alma, öğrenme, özdeşleşme ve uygulama içeren süreçler sonucunda iyi karakterli bireyler yetişir (Hökelekli, 2011).

Yukarıda sözü elden tüm bu durumlar çocuğun iyi ve toplum tarafından kabul gören insan vasıflarında ailenin rolünü anlatmaktadır. Toplumumuzda evrensel değer olarak nitelendirilen bu iyi insan vasıflarını çocuğun yaşam içinde görmesi gerekmektedir. Buradan yola çıkarak değerlerin öğrenilmesi sosyal öğrenme şeklinde oluşmaktadır denilebilir.

William Bennett, eğitimciler için büyük sorunun, okullarda hangi değerlerin öğretileceği değil, bunların nasıl öğretileceğinin olduğunu öne sürmüştür (Akt. Samur, 2011). Dolayısıyla okullarda uygulanan değer temalarının çocuklara nasıl sunulduğu oldukça önemlidir. Bu araştırmada, eğitimcilerin değerler temalarını öğretirken etkinlikleri hangi yollarla çocuğa sundukları konusunu incelemiştir. Aynı zamanda çocukların bu başlıkları öğrenip içselleştirmeleri için kullandıkları yöntemler irdelemiş ve çocuklardaki yansımaları gözlemlenmiştir. Buradan hareketle bu araştırmanın amacı; Okul öncesi değerler eğitimi uygulanan okullarda seçilen değerlerin ve etkinliklerin niteliğini inceleyerek ortaya koymaktır. Bu amaçla yapılan etkinliklerin alınan değer başlığına ne kadar uygun olduğu, değer başlığının hangi yöntemlerle verildiği, aile katılımının sağlanıp sağlanmadığı, değer eğitimi süreci ve sonunda değerlendirilmenin nasıl yapıldığı incelenmeye çalışılmıştır.

Değer eğitimi ile ilgili pek çok araştırma yapılmıştır. Crowther (1995) okul öncesi sınıftan başlayarak sekizinci sınıfa kadar olan çocuklarla yaptığı araştırmasında 8 aylık bir eğitim vermiştir. Sekiz aylık dönemde öğretmenler ve aileler ile ayrı ayrı çalışma yapmıştır. Çocukları; saygı, sorumluluk, nezaket, yardımseverlik davranışlarını göstermeleri için teşvik edecek şekilde hazırlamıştır. Bu araştırmanın sonucunda öğretmenlerden gelen geri bildirimler ve gözlemlerde; okul içindeki havanın iyileşme gösterdiğini ve çocuklar arasında işbirliğinin arttığını gözlemlenmiştir. Ayrıca Viadero (2003),

değerler eğitimi programları ile ilgili yaptığı çalışmasında, işbirliği, sorumluluk, empati, iç kontrol ve savunmacılık isimlerini taşıyan başlıklarla çalışmıştır. Çocuklara uygulanan değer başlıklarını gözlemlemiştir. Yaptığı çalışmanın sonucunda sınıfta çocukların olumsuz olarak nitelendireceğimiz davranışlarında azalma olduğu ve akademik başarıda artış olduğunu belirtmiştir.

Yöntem

Bu araştırma nitel araştırma yaklaşımlarından içerik analizi yöntemi ile veriler gözlemlenmiştir. Ierik analizinde temel yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır. Gözlem yöntemi ise sistematik biçimde not almayı ve çalışma için seçilen sosyal ortamda olayları, davranışları, nesnelere incelemesini gerektirir (Işcan, 2007). Ayrıntıları kaçırmamak ve sistematik bir gözlem yapabilmek amacıyla yarı yapılandırılmış bir gözlem formu hazırlanmıştır. Bu gözlem formu iki alan uzmanı tarafından kontrol edilmiş ve sorular düzeltilmiştir. Sorular son halini aldıktan sonra gözleme başlanmıştır.

Gözlem formu araştırmacının sınıf içinde değer eğitimi ile ilgili yapılan etkinlikleri, bu konu ile ilgili konuşmaları, çocuğun konu ile ilgili sorduğu soruları ve öğretmenlerin çocuklara verdiği cevapları, konuyu destekleyen sınıf projelerini, aile projelerini, ğretmen-ocuk, ocuk-ocuk iletişimini kayıt altına almak amacıyla oluşturulmuştur. Yapılan gözlemlerin saati ve tarihi not edilmiştir. Gözlem saatleri belirlenirken öğretmenlerin çocuklarla çok fazla birlikte olduğu saatler olan; Türkçe dil etkinlikleri, drama, oyun, müzik gibi saatleri tercih etmiştir. Araştırmacı çocukları değer eğitimi ile ilgili tepki verip vermediklerini tespit etmek amacıyla serbest zaman saatinde de ayrıca gözlemlemiştir. Hazırlanan gözlem formu öncelikle iki alan uzmanı tarafından incelenmiş ardından form birkaç gözlem boyunca n değerlendirme amacıyla kullanılmıştır. Işlemeyen bölümler düzenlenerek forma son halini verdikten sonra gözlem çalışması başlamıştır. Saygı değerinin gözlemi yaklaşık olarak bir ay srmuştur. Gözlemler iki okul paralel gidecek şekilde yapılmıştır. Örneğin aynı hafta içerisinde hem 1A ğretmeni

hem de 2A öğretmeni gözlemlenecek şekilde ayarlanmıştır. Gözlem kategoriler şeklinde yapılmıştır. Kategoriler ise şu şekildedir: Etkinlik türü kategorisi, çocuk tepkileri kategorisi, yöntem kategorisi, süreç değerlendirmesi kategorisi, farklı yöntem kategorisi, motivasyon kategorisi, hazırlık kategorisi, soru sorma kategorisi, cevap verme kategorisi, aile kategorisi, konu pekiştirme kategorisi, soyut yöntem kategorisi şeklindedir.

Bu araştırma, Yenimahalle bölgesinde bulunan ve değerler eğitimi uygulayan öğretmenlerin değer eğitimi için uyguladıkları etkinlikleri gözlemleyerek analiz etmeyi amaçlamıştır.

Çalışma Evreni

Araştırmanın çalışma evreni, 2012-2013 öğretim yılında Ankara ili Yenimahalle ilçesi içindeki Değer eğitimi uygulayan ve müfredatı olan okullardan oluşmaktadır. Ankara'nın merkez ilçesi olan Yenimahalle ilçesinde bulunan iki özel anaokulu araştırmanın yapılacağı okul olarak belirlenmiştir. Bu okullar Okul öncesinde değerler eğitimi müfredatı uygulayan okul sayısı az olmasından kaynaklı tercih edilmiştir. Bu ilçelerde bulunan "Değerler Eğitimi" uygulayan okullar arasından amaçlı örneklem yöntemi ile seçilmiştir. Okullarda uygulanan değer başlıkları incelenerek, gözlem yöntemi ile başlıklar çerçevesinde alınan belli etkinlikler analiz edilmiştir. Araştırmanın yapılabilmesi için iki ayrı okulda bulunan iki ayrı öğretmen seçkisiz örneklem yöntemiyle seçilmiştir. Gözlem yapılmadan önce gözlem yapılacak öğretmenlerle ön görüşme yapılmış olup, gözlem yapabilmek için altyapı oluşturulmuştur.

Araştırmada etik kurallar çerçevesinde öğretmenlerin gerçek isimleri kullanılmamıştır. Öğretmenler 1A ve 2A şeklinde belirtilmiştir.

1. Özel Kolejde çalışan 1A öğretmenidir. 6 yıllık deneyime sahiptir. Bir Teknik Eğitim Fakültesinin Çocuk Gelişimi Bölümü'nden mezun olmuştur. 1A öğretmeniyle yapılan görüşmede, mezun olduktan sonra sadece değer eğitimi veren bu okulda çalıştığını ifade etmiştir. Bireysel görüşme öğretmenin çalıştığı okulda çocukların İngilizce saatinde olduğu zamanda gerçekleştirilmiştir. Öğretmen çocukları yalnız bırakmak istemediği için görüşme 30 dk sürmüştür. 6 yıllık

öğretmenlik hayatında birçok seminer ve sertifika programına katılmış olup, bu seminerlerin çoğu değer eğitimi üzerine olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca her ay olmak üzere çalıştığı okulun zümre çalışmalarına katılmaktadır. Bu zümreler yine değer eğitimi üzerine olduğunu ifade etmiştir. Öğretmenin sınıfında 21 tane çocuk bulunmaktadır. Çocukların tamamı 60 ayını doldurmuş çocuklardan oluşmuştur.

2. Özel Koleyde çalışan 2A öğretmeni 3 yıllık deneyime sahiptir. Bir Meslek Yüksek Okulunun iki yıllık Çocuk Gelişimi Bölümünden mezun olmuştur. 2A öğretmeniyle yapılan görüşmede mezun olduktan sonra bu okulda çalışmaya başlayarak üç yıldır bu eğitimi verdiğini ifade etmiştir. Bireysel görüşme öğretmenin çalıştığı okulda gerçekleştirilmiştir. Çocuklar serbest oyun saatinde olduğu zamanda gerçekleştirilmiştir. Öğretmen sorulara kısa yanıtlar vermeyi tercih etmiştir. Bu yüzden görüşme 20 dakika sürmüştür. 2A öğretmeni üç yıllık eğitim hayatında çok fazla seminer ve eğitime katılmamıştır. Uyguladığı eğitim müfredatı okul tarafından hazırlanıp eline ulaştığı için ihtiyaç hissetmediğini ifade etmiştir.

1A öğretmenin çalıştığı okul, 2003 yılında Ankara ilinin Sincan ilçesindeki okul öncesi eğitim kurumu olarak başlamıştır. Açıldığı yıllarda Reggio Emilia Yaklaşımı, Çoklu Zekâ Kuramı, High Scope Yaklaşımı gibi eğitim yaklaşımlarını kurumlarında uygulamışlardır. Ancak Okul Öncesi Eğitimde Değer eğitimi vermeyi amaçlayarak bu eğitim konusunda araştırmalar yapmaya başlamıştır. Şu an beş adet okulu mevcut olup 2013 eğitim yılı içerisinde “Davranış Geliştirme Merkezli Öğrenme Modeli” ile değer eğitimi vermeye başlamıştır. Uyguladıkları bu yöntem şu an Talim Terbiye Kurulundan onay alınarak uygulanmaktadır. 1A öğretmeninin çalıştığı okul toplam 85 öğrencisi olan bir okuldur. 3, 4, 5, 6 yaş öğrencilerinden oluşmaktadır. Giriş kat çocuk karşılama, müdür odası, bekleme odası, oyun odası, mental aritmetik etkinlik odası ve İngilizce odasından oluşmaktadır. İkinci katta ise sınıflar bulunmaktadır. Son kat olan üçüncü katta ise öğretmen dinlenme odası ve yemekhane bulunmaktadır.

Bulgular ve Yorum

Okul Öncesi Eğitimi Programı Uygulanan Okullarda Öğretilen Saygı Konusu İle İlgili Hangi Etkinlikler Yapılmıştır?

Saygı Konusu Gözlem Analizi

Etkinlik türü kategorisi: 1A öğretmeni saygı konusuna “Mehmet Akif Ersoy”u anlatarak giriş yapmıştır. Hikâyesinde: “İstiklal Marşını yazmış ve ülkesine karşı saygısını göstermiştir” temasıyla vurgu yapmıştır. Daha sonra çocukları Mehmet Akif Ersoy’un evine geziye götürerek konuyu somutlaştırmaya çalışmışlardır. Geziye giderken öğretmen ve çocuklar arasında şöyle bir diyalog geçmiştir:

Ö: Çocuklar biz nereye gidiyoruz?

Ç: Mehmet Akif Ersoy’un evine

Ö: Neden gidiyoruz?

Ç1: Ziyaret için

Ç2: Evi yandığı için

Ç3: Merdivenleri gıcırdadığı için

Ç4: Ülkesine saygılı davrandığı için (Öğretmen çocuğu alkışlattı).

Çocukların verdikleri cevaplar hikâyede geçen kısımlardan oluşmaktadır. Öğretmen, Mehmet Akif’in evini gezdirirken somut örneklerle çocuklara saygı konusunu anlatmaya devam etmiştir. Örneğin;

Ö: Çocuklar burası misafir odası M. Akif misafirleri geldiğinde onları karşılamak için ayağa kalkarmış. Çünkü misafirlerine karşı çok saygılıymış.

2A öğretmeni “Saygı” konusuna “Uzay” konusuyla giriş yapmıştır. Önce uzayı anlatıp sonra uzayda bulunan nesnelere birbirlerine nasıl saygı duyduklarını anlatmıştır. Uzay resimleri göstererek çocuklara sorular sormuştur. “Yıldızlar, ay hiçbirine birbirine çapmıyor çocuklar çünkü birbirlerine karşı çok saygılılar.” Teorik olarak değerleri anlatmaya çalışmak, soyut düşünme becerisini henüz kazanmamış bir çocukta amacına ulaşması zor ve belki de imkânsızdır (Dirican, 2013).

Dolayısıyla değer eğitimi verilirken soyut kavramların somutlaştırarak verilmesi önerilmektedir. 2A öğretmeni sayđı kavramını verirken kavram kartlarıyla somut örnekler göstermiştir.

Çocuk tepkileri kategorisi: 1A öğretmeni konu işlenirken çocuklar arasındaki diyaloglar üzerinden de konuya dikkat çekmeye çalışmıştır. Örneğin: Öğretmen gezi için velilerden Mehmet Akif'in fotoğrafı olan bir yaka kartı istemiş ve çocuklardan bazıları birden fazla kart getirmiştir ancak bazıları getirmemiştir. Öğretmen kartı olan çocuğun olmayan çocuğa vermesini istediğini ifade etmektedir.

Ç1: Öğretmenim ben kart getirmedim.

Ö: Arkadaşında fazladan kart var ondan izin isteyerek alabilirsin.

Burada farklı bir çocuk geldi ve arkadaşından istediğini ancak vermek istemediğini söyledi. Öğretmen:

Ö: Arkadaşının düşüncesine sayđı göstermelisin başka bir arkadaşına sorabilirsin. Dedi

Farklı bir gün:

Çocuklardan bir tanesi:

Ç: Öğretmenim arkadaşım kalemimi izinsiz aldı. Bana sayđılı davranmalıydı izin istemeliydi, değil mi? şeklinde tepki vermiştir. Okul öncesi öğretmeni, öncelikle yaşamına geçirdiği değerler, tutumlar ve davranışlarla çocuklara model olur ve değerlerin gözlem yoluyla kazanımını desteklemektedir (şen, 2011). 1A öğretmeni, çocukları yönlendirirken diğer çocukların da gözlem yoluyla kazanmasını sağlamaya çalışmıştır.

2A öğretmeni sayđı konusunu işlerken çocuklar herhangi bir tepki vermemişlerdir. Genel olarak çocuklara sorular sormuş ve sorularına cevaplar almaya çalışmıştır.

Öğretmen, herhangi bir materyal kullanmadan:

Ö: Bir amca karşıdan karşıya geçmeye çalışıyormuş ne yapmalı?

Ç1: Beklemeli.

Ç2: Bilmiyorum.

Ç3: Oturmalı dinlenmeli.

Öğretmen: Çocuklar saygılı davranmak için ne yapıyoruz.

Ç: İyi davranıyoruz.

Ö: Mesela X arkadaşınız bizi hiç dinlemiyor. Saygısız davranıyor O'nu sınıfın en saygısız çocuğu seçelim mi?

Yöntem kategorisi: 1A öğretmeni konuyu anlatabilmek için öncelikle hikâye yöntemini kullanmış, daha sonra ise somut örnekler vermeye çalışmıştır. Günün sonuna doğru ise oyun yöntemi ile pekiştirme yapmıştır. Oynanan oyun aşağıda belirtilmiştir:

Sıranı bekle oyunu: Öğretmen, çocukları tek sıra halinde dizer. Çocuklar, sıra ile jimnastik minderlerinin üzerinde takla açar. Burada oyunun kuralı, birbirini geçmemek ve birbirini itmektir.

1A öğretmeni, “Saygı” konusunu alt başlıklar şeklinde ayırmış ve her başlığı ayrı bir gün şeklinde vermeye çalışmıştır. Bu başlıklar:

- Saygılı olmanın önemini fark edebilme
- Saygı ifadelerini öğrenme
- Saygımızı söz ve davranışlarımızla ifade edebilme (teşekkür etme, selam ifadelerini kullanma, kapı tıklatma, ağız kokusuna dikkat etme)
- Öğretmenlere saygımızı nasıl sergileyebileceğimizi öğrenme
- Toplu kullanılan ortamlarda saygı içeren davranışları sergileme
- Vatana saygımızı nasıl sergileyeceğimizi örnek şahsiyetlerin hayatı ile öğrenme

2A öğretmeni sanat etkinliğinde ay, yıldız ve güneşten oluşan bir gece gündüz panosu yaptırmıştır. Çocuklara kukla yöntemini kullanarak hikâye anlatmıştır. Hikâye:

“Ay ile yıldız çok iyi anlaşıyorlarmış. Birbirlerine hiç kaba davranmıyorlarmış ve itmiyorlarmış, vurmuyorlarmış, yani birbirlerine hep saygılı davranıyorlarmış. Ay, hiç yıldızların hakkına zarar vermiyormuş. Evet, çocuklar biz insanlar da nasıl davranmalıyız?”

Bir arkadaşımız konuşurken onu dinlemeliyiz, bize “nasılsınız?” diye sorduklarında saygılı cevap vermeliyiz.

Öğretmen ertesi gün yaptıkları bu pano yardımıyla çocuklara sorular sorarak hatırlatma yapmıştır.

Ö: Saygılı davranmak ne demektir?

Ç1: İyi davranmak demektir.

Ç2: İtmemek demektir.

Burada 1A öğretmeni saygı kavramını ünlü bir kişiden yola çıkarak anlatırken, 2A öğretmeni gökyüzünden yola çıkmıştır. Gökyüzündeki nesnelere hayal unsuru olayları kullanarak benzetmelerle konuyu anlatmaya çalışmıştır. 2A öğretmeni saygı kavramını somutlaştırmadan soyut bir kavramı soyut şekilde anlatmaya çalışmıştır.

Süreç değerlendirmesi kategorisi: 1A öğretmeni konuyu işlemeden önce konu ile ilgili ne bildiklerini ölçmek için çocuklara resimler çizdirmiş ve hikâyelerini yazmıştır. Konuyu işledikten sonra yine resim çizdirip aradaki farkı görmeye çalışmıştır.

Resim 1. Ç1'in saygı konusu için ilk çizilen resim (1a öğretmeni)
Hikâyesi: Balon paylaşan çocuklar çizdim.

Resim 2. Ç1'in Konu Sonunda Çizdiği Resim (1 A Öğretmeni)
Hikâyesi: Çocuk çizdim. Annesinin çantasını karıştırmıyor yani saygılı davranıyor.

1 A öğretmeni aynı çocuk için hem konu başında hem de konu sonunda "Saygının resmini çiziyorum" başlıklı resim çizdirmiştir. Buradaki resimleri incelediğimizde çocuk ilk resimde saygı konusundan bahsetmemişken ikinci resimde saygıdan bahsederek çizmiştir.

2A öğretmeni saygı konusunun sonunda resim yaptırmış ve çocukların dosyalarına koymuştur. Burada resmi incelediğimizde saygı ile ilgili her hangi bir ipucu bulunmamaktadır.

Resim 3. Ç2'nin saygı konusu için çizdiği resim
Hikâyesi: Annemi babamı çizdim. Gezmeye gidiyorlar.

1A ve 2A öğretmenini değerlendirecek olursak, 1A öğretmeni konu öncesi ve konu sonunda her iki şekilde de değerlendirirken 2A öğretmeni sadece konu sonunda değerlendirmeyi tercih etmiştir. Burada çocukların hazır bulunuşluklarını da göz önünde bulundurarak çocuk konu işlemeden hangi durumda bilinmesi gerekmektedir.

Farklı yöntem kategorisi: İşlenen ilk konu olduğu için henüz farklı bir yöntem kullanılmamıştır

Motivasyon kategorisi: 1A öğretmeni anlatacağı konu ile ilgili sınıfa kartlar getirmiş ve kartları torbaya koymuştur. Birkaç çocuk torbadan kart çekmiş ve tahmin etmeye çalışmıştır. Neye benzediği şeklinde sohbet etmişlerdir. Öğretmen bu kartlar yardımıyla çocukları motive ederek konuya dikkatlerini yoğunlaştırmayı sağlamıştır.

2A öğretmeni çocukları masalara oturtmuş ve gece gündüz oyunu oynatarak konuya başlamıştır. Oyundan sonra çocuklara sorular sorarak eline aldığı teleskop üzerinde konuşmuştur. Teleskopu tanıtırken

“Saygılı Şekilde bekleyenler teleskoptan bakabilecek” demiŐtir. KonuŐan çocuklara teleskoptan bakma hakkını vermemiŐtir.

Hazırlık kategorisi: 1A öğretmeni hazırlık çalışması için çocukların dikkatini çekeceğini düşünerek “Gıcırdayan merdivenler” isimli bir kıssa hazırlamıştır. Bu kıssada hayalen Mehmet Akif’in evine giden Murat isiminde bir çocuk evi gezerken merdivenlerin gıcırdadığını fark etmiştir. Bu hikâye anlatılırken çocuklar merdivenle ilgili sorular sormuştur. Öğretmen bu hikâye yardımıyla çocuklara “Saygı” kavramı ile ilgisini anlatmıştır.

2A öğretmeni “Saygı” konusu ile ilgili bir olay örgüsü hazırlamıştır. Bu olay örgüsünü çocuklara anlatmıştır.

Ö: Bir çocuk varmıŐ her zaman hapŐırmıŐ. Ama ağzını kapatmamıŐ. Bir gün bar arkadaŐıyla oyun oynuyormuŐ. Çocuk yine hapŐırmıŐ ve ağzı kapatmamıŐ.

2A öğretmeni çocuklara hapŐırınca ağzımızı kapatmak karŐımızdakine saygı göstermek demektir diyerek hazırlık yapmıştır.

Soru sorma kategorisi: 1A öğretmeni konuyu işlerken bir çocuk öğretmene Şu soruyu sormuştur:

Ç: Öğretmenim saygı sevilir mi?

Ö: Bu konuyu biraz araŐtırıp söyleyebilirim.

2A öğretmeni konuyu işlerken çocuklar öğretmene soru sormamıŐlardır ancak öğretmenin sorduğu somut sorulara cevap vermiŐlerdir. “Saygı nedir?” Sorusuna:

Ç1: İyi bir insandır.

Ç2: iyidir. Şeklinde cevap vermiştir.

Cevap Verme Kategorisi: 1A öğretmeni yukarıdaki soruya Şu Şekilde cevap vermiştir:

Ö: Tam olarak değil ama saygı gösterdiğin zaman insanlar seni sever.

Aile kategorisi: Stirling, Archibald, McKay ve Berg, (2000) ebeveynlerin değer eğitimi kapsamında önce çocuklarını

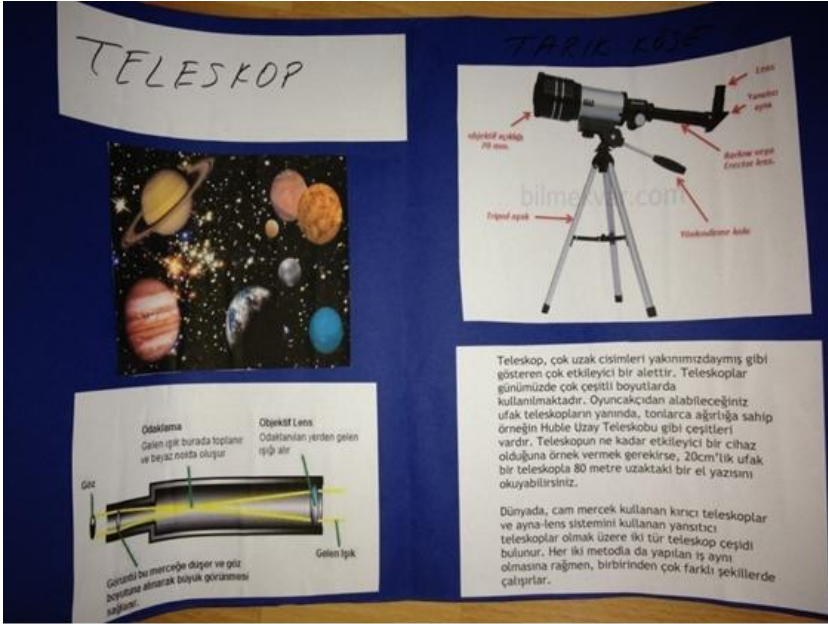
tanımları ve onları keşfetmeleri gerektiğini düşünmektedir. Öğretmenlerin veliye notlar göndererek çocuklarıyla konuşarak ya da farklı etkinliklerle farkındalık uyandırmalarını önermektedir. 1A öğretmeni de saygı konusunu işledikten iki hafta sonra aileye bir çiçek projesi göndermiştir. Buradaki çiçeklerin yaprakları kapalıdır. Çocuk evde saygı davranışlarını gösterdikçe aile çiçeklerin yapraklarını açmıştır. Haftanın sonunda ise aile projeyi okula tekrar göndermiştir. Öğretmen çocukları toplayıp evde yaptıkları proje ile ilgili konuşmuş ve tüm çocuklara teşekkür etmiştir.

Resim 4. Aile eğitimi saygı projesi

2A öğretmeni ailelere bir yazı göndermiş ve çocukların aileleri ile birlikte gökyüzünü incelemelerini istemiştir. Evde teleskop projesi hazırlayıp okula göndermelerini istemiştir. Hafta başında ise gelen

projeler çocuklara gösterilip saygı resimlerini teleskoplar yardımı ile incelemelerini sağlamıştır.

Resim 5. Aile projesi

Konu pekiştirme kategorisi: 1A öğretmeni konuyu işledikten sonra çocukların daha iyi öğrenmesini sağlamak için bazen sanat bazen ise oyunla pekiştirmeyi sağlamaktadır. Bu konuda “Saygılı Olalım” Şarkısını öğreterek pekiştirmeyi tercih etmiştir. Şarkıyı nereden bulduunuz sorusuna ise kendi öğretmen arkadaşlarıyla birlikte yazdıklarını ifade etmiştir.

Değer eğitimi etkili öğretimin bir sonucudur (Narvaez, Khmelkov, Vaydich, Tunner, 2006). 2A öğretmeni konuyu işledikten sonra çocukların daha iyi öğrenmesini sağlamak için bazen sanat bazen ise oyunla pekiştirmeyi sağlamaktadır. Bu konu başlığında ise hapşırın çocuk resmini boyatıp eline mendil yaptırmıştır. Faaliyeti yaptırdıktan sonra konu üzerinde bir kez daha durmuştur.

Soyut yöntem kategorisi: Masal ve hikâye gibi materyaller bir yandan çocuğun dil becerilerini geliştirirken bir yandan da çocukta farkında olmadan, kültüre dayalı gerek millî gerekse evrensel değerlere karşı bir bilincin uyanmasını sağlar (Bağcı, 2013). Buradan hareketle 1A öğretmeni soyut olan

“Saygı” konusunu işlerken hikâye, oyun, şarkı, drama gibi yöntemlerin dışında farklı herhangi bir yöntem kullanmamıştır.

2A öğretmeni okula “Ben sorun çözerim” adlı bir pano oluşturmuştur. Bu panoya bazı başlıklar atmıştır. Çocuklar bu başlıkların cevaplarını aileleri ile ya da kendi başlarına cevap bulmaya çalışmaktadırlar.

Bunlar:

“Dünyaya nasıl saygı göstermeliyiz? Dünyamızı nasıl temiz tutmalıyız?” Çocuklar bu sorulara şu şekilde cevaplar bulmuştur:

Ç1: Çöpleri yere atmayarak

Ç2: Çiçekleri koparmayarak

Ç3: Etrafımıza zarar vermeyerek

Tablo 1. Saygı Konusu ile İlgili Kullanılan Yöntemler

1A ÖĞRETMENİ SAYGI KONUSU	Ünlü Kahramanlarla
	Özdeşim
	Rol Model
	Resim
	Gözlem
	Somutlaştırma
	Oyun
	Fırsat Eğitimi
2A ÖĞRETMENİ SAYGI KONUSU	Düz Anlatım
	Hikâye
	Kavram Kartı
	Soru Sorma
	Resim
Sanat	

Sonuçlar

Araştırmaya katılan 2 öğretmen bir ay süresince gözlemlenmiştir. Bu gözlemler sonucunda öğretmenlerin çocuklara uyguladıkları değer eğitimi etkinliklerinin nitelikleri üzerinde durulmuştur. Ayrıca öğretmenlerin çocuklara değer eğitimi verirken sınıf içerisindeki tutumu ve fırsat eğitimi ile çocukları nasıl yönlendirdikleri de gözlenmiştir.

1A ve 2A öğretmeninin uyguladıkları konu başlığı olan “Saygı” konusu gözlemlenmiştir. Bu konu başlığı ile ilgili olarak iki öğretmenin de kullandıkları etkinlik türü farklı şeklindedir. 1A öğretmeni temayı anlatırken ünlü bir kahramandan yararlanarak başlarken 2A öğretmeni soru sorarak dikkat çekmeye çalışmıştır. Burada 1A öğretmeni çocuklara sınıf içerisinde de örnek olarak çocuklara ait herhangi bir nesne alacağı zaman izin istemiştir. Yani çocukların yaşam alanlarına saygı göstermiştir. Okul öncesi öğretmeni, öncelikle yaşamına geçirdiği değerler, tutumlar ve davranışlarla çocuklara model olur ve değerlerin gözlem yoluyla kazanımını desteklemektedir (Şen, 2011). Dolayısıyla 1A öğretmeni bu gibi durumlara dikkat ederek çocukların da gözlem yoluyla kazanmasını sağlamaya çalışmıştır. Buradan hareketle değer temalarının öğrenilmesinde öğretmenin model olması önemlidir sonucunu çıkarabiliriz.

2A öğretmeni ise “Saygı” temasını sorular sorarak öğretmeye çalışmıştır. Bu sorular uzay konusuna atıf yapılarak seçilmiştir. Öğretmen, uzayda bulunan gezegenlerin birbirlerine çarpmadan nasıl saygı duyduklarını anlatarak giriş yapmıştır. Okul öncesi dönemde çocuklar somut düşünmektedir. Burada öğretmenlerin sınıfında bulunan çocukların sahip olduğu özellikleri gözlemlemesi ve nasıl bir gelişim süreci geçirdiklerini not alması gerekir (Dağlıoğlu, Çakır, 2007). Böylece sınıfa uygulayacağı kavramları daha verimli ve kalıcı şekilde anlatabilmektedir. 2A öğretmeni uzay konusuyla birleştirdiği için çocukların bu özelliğini göz ardı etmiştir. Soyut bir kavramı yine soyut olan uzay konusu ile anlatmaya çalışmıştır. Etkinliklerin somut olması çocuğun öğrenmesinde önemli rol almaktadır.

2A öğretmeni ayrıca konuyu işlerken çocuklara:

“Mesela X arkadaşınız bizi hiç dinlemiyor. Saygısız davranıyor O’nu sınıfın en saygısız çocuğu seçelim mi?” Şeklindeki ifadeleriyle konuyu çocuklara karşı kullanmıştır. Şen (2011)’in de belirttiği gibi sınıf ikliminin oluşturulmasında öğretmenin kişiliği, çocuklara yaklaşımı, dili kullanma biçimi, çocuklara hitap şekli, sınıfı kontrol tekniği ve değer yargıları sınıf ikliminin oluşumunda etkilemektedir. Burada öğretmen çocukların dikkatini çekmekte zorlanmış ve X çocuğunu arkadaşlarının yanında rencide etmiştir.

Değer eğitimi uygulamalarında çocukların verdikleri tepkiler çok önemlidir. Bu da çocuğun merak ederek konunun içerisine dâhil olmasıyla mümkündür. Merak etmek, çocukların konuya yaklaşmasını ve dikkat etmesini sağlamaktadır. 1A öğretmeni de çocukların konuya motivasyonunu sağlamak için merak duygularını kullanmaya çalışmıştır. Sınıfa farklı materyaller getirerek çocukları meraklandırmaya çalışmış ve konuya dikkat çekmek istemiştir. Genel olarak konuları bu şekilde anlatmaya çalışmıştır. Çocukların merak duygularını uyandıran eğitim programlarına dâhil olmasının düşünme becerilerinin gelişmesine, yaratıcı, üretken, araştıran bireyler olarak yetişmesine katkı sağladığı bilinmektedir (Soydan, 2013). Dolayısıyla 1A öğretmeni anlatılması zor olan soyut konuları bu şekilde çocukların merak duygularını uyandırarak anlatmayı uygun bulmuştur. Ayrıca konuları anlatmaya başlamadan önce mutlaka hazırlık çalışması yapmaya çalışmıştır. Bunlardan bazıları; Kartlar hazırlayarak, okul gezisi düzenleyerek ya da cevapsız sorular sorarak uygulamaya çalışmıştır. Dolayısıyla, çocuklar daha önce fark etmedikleri ya da cevabını düşünmedikleri bazı kavramları, eğitim içinde öğrenmiş oldular. Çocukların merak duygularından yararlanarak etkinlikler hazırlanması öğrenmeyi kolaylaştırdığı sonucuna varabiliriz.

Öğretmenler konu değerlendirme olarak bazı yöntemler kullanmaktadırlar. Burada 1A öğretmenin kullandığı yöntemleri analiz edecek olursak, her çocuğu mutlaka konu öncesi ve konu sonrası şeklinde resimlerle desteklemiştir. Ayrıca aile eğitim seminerleri ve aile projeleri ile sosyal yaşama aktarım aktarmadıkları ile ilgili çalışmalar da yapmıştır. Çocukların resimlerinden konu ile ilgili neler öğrendiklerini tespit etmeye çalışmıştır. Etkinlikler planlanırken süreç değerlendirmesi yapılması çocuğun değerlendirilmesinde oldukça faydalıdır diyebiliriz.

Öneriler

- Araştırma sadece Ankara ili Yenimahalle Merkez ilçesini kapsamaktadır. Bu nedenle ileride yapılacak benzer çalışmalar daha büyük örneklem grupları üzerinde tekrarlanabilir.

- Araştırma Değer eğitimi ile ilgili geliştirilen mufredatlar üzerine yapılmıştır. Değer eğitimi öğretiminde mufredata ihtiyaç vardır. Dolayısıyla ortak bir mufredat oluşturulabilir.
- Değer eğitimi verecek öğretmenlerin uygulama yapmaya başlamadan önce konu ile ilgili seminer gibi eğitimlerden geçmelidir.
- Çocuklara uygulanacak değer eğitimi etkinlikleri somut örneklerle öğretilmeye çalışılmalı ve uygulayıcıların model olması önerilmektedir.
- 1A öğretmeni Talim Terbiye Kurulundan onay almış olan “Davranış Geliştirme Merkezli Öğrenme Modeli” ni uygulayarak değer eğitimini vermiştir. Bu model üzerine araştırmalar yapılabilir.

Kaynaklar

- Bağcı, E. (2013). Çocuk Edebiyatı Ürünleriyle Çocuklar İçin Yazılmış Eserlerin Değerler Eğitimi Bağlamında Karşılaştırılması. Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.
- Bills, L. & Husbands C. (2005). Values Educations in the Mathematics Clasroom: Subject Values, Educational Values and One Teacher’s Articulations of her Practice, *Cambridge Journal of Education*, 35(1), 7-18.
- Crowther, E. (1995), An Independent School Library-Classroom-Parent Pertnership Program to Encourage Respect, Responsibility, Courtesy, and Caring For Prekindergarten Through Eighth Grade, (ERIC Document Reproduction Service No: ED388964). 220-229.
- Dağlıoğlu, H. ve Çakır E.F. (2007), Erken Çocukluk Döneminde Düşünme Becerilerinden Planlama ve Derin Düşünmenin Geliştirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim ve Bilim*, 32(144), 28-35.
- Dılmaç, B. (1999). İlköğretim öğrencilerine insani değer eğitimi verilmesi ve ahlaki olgunluk ölçeği ile eğitimin sınanması. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler

- Anabilim dalı Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul
- Dirican, R. (2013). 3-6 Yaş Grubu Çocuklarına Yönelik Yayımlanan Resimli Hikâye Kitaplarının Bazı Temel Değerler Açısından İncelenmesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Okul Öncesi Öğretmenliği Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Fixler, B. (2000). A Caring and Sharing Environment Helps Teach Values in Kindergarten Students, Sant Xavier University & Sky Light Professional Development Field-Based Masters Program/ Chicago, Illinois, May
- Gürol, A. ve Serhatoğlu, B. (2009), Değerlerin Kazandırılmasında Yaratıcı Dramanın Rolü, *I. Ulusal İyilik Sempozyumu*, Bildiri Kitabı Fırat Üniversitesi, Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğü 2009 Yayınları No:1, ISBN: 978-605-378-122-6.
- Hökelekli, H. (2011), Ailede, Okulda, Toplumda Değerler Psikolojisi ve Eğitimi, Timaş Yayınları, İstanbul.
- İşcan, D.C. (2007). İlköğretim Düzeyinde Değerler Eğitimi Programının Etkililiği. Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları Ve Öğretim Bilim Dalı Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Lınkona, T. (1997), .The Teacher's Role in Character Education. *Journal of Education*, 179(2), 63-80.
- Narvaez, D., V. Khmelkov, L., Vaydich J. & Turner C.J. (2006), .Measuring Teacher Self-Efficacy for Moral Education. University of Notre Dame New York.
- Samur A.Ö. (2011) .Değerler Eğitimi Programının 6 Yaş Çocuklarının Sosyal Ve Duygusal Gelişimlerine Etkisi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi Anabilim Dalı Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bilim Dalı Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Soydan, S. (2013), .Çocuklarda Merak Duygusunu Uyandırmada Montessori Öğretmenlerinin Kullandıkları Stratejiler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(25), 269-290.
- Stirling, D., Archibald, G., McKay L. & Berg S. (2000), Character Education Connections (For School, Home and Community) A guide for Integrating Character Education

- Book, ISBN-1-887943-28-5 NY: National Professional Resources.
- Şen, M. (2011), .Okul Öncesi Eğitim Programında Değerler Eğitiminin Kapsamı. (Ünite 6) Açık öğretim Fakültesi Okulöncesi Öğretmenliği Lisans Programı T.C. Anadolu Üniversitesi Yayın no: 2301 Açık Öğretim Fakültesi Yayın No: 1298.
- Şişman, M. ve Turan S. (2002), .Eğitim ve Okul Yönetiminde Eğitim Bölgesi Danışma Kurullarının İşlevi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6, 136–146.
- Tek, Ö., (2002). Okulöncesi Eğitimde Eğitimcinin Rolü (Çeviri; Early Childhood Today), *Çoluk çocuk Dergisi*. 27-29.
- Viadero, D. (2003). Nice Work, *Education Week*, 22(33), 38-42.
- Yalar, T. (2010). İlköğretim Sosyal Bilgiler Programında Değerler Eğitiminin Mevcut Durumunun Belirlenmesi ve Öğretmenlere Yönelik Bir Program Modülü Geliştirme. Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri (Eğitim Programları ve Öğretimi) Ana Bilim Dalı Doktora Tezi, Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Yıldırım, K. (2009). Türk Sınıf Öğretmenlerinin Değerler Eğitimine İlişkin Deneyimleri: Fenomonolojik Bir Yaklaşım. *Eurasian Journal of Educational Research*, 35,, 165-184.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006), Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, 6. Baskı Seçkin Yayınevi.

EK 1:

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ETKİNLİK GÖZLEM FORMU

AMAC

Bu gözlemin amacı, okul öncesinde uygulanmakta olan değer eğitimi başlıkları ile ilgili etkinlikleri ve çocuklara olan yansımaları ortaya çıkarmaktır.

Okul:

Konu:

Yaş:

1. Değer eğitimi konu başlığı ile ilgili öğretmenin çocuklara uyguladıkları etkinlik türü nedir?	
2. Problem yaşandığında yapılan etkinliklerle ilgili öğrencilerin verdiği tepkiler nelerdi? (değer başlığı ile ilgili tepki gösteriyor mu?)	
3. Konuyu çocuklara anlatabilmek için hangi yöntemleri kullandı? (Hikâye, Drama, vs.)	
4. Öğretmen konuyu işlerken süreç değerlendirmesi yapıyor mu? (Soru sorarak, etkinlik yaparak, resim yaptırarak)	

5. Her değer başığını aynı yöntemle mi yoksa farklı değer başığlarını farklı yöntemlerle mi anlatıyor? (Soru sormak, Etkinlik yapmak vs.)	
6. Öğretmen çocuklara konuyu anlatırken çocukları nasıl motive ediyor?	
7. Konuya başlamadan önce bir hazırlık çalışması yapıyor mu? (Benzetmeler, Olay anlatımı vs.)	
8. Soyut değerleri verirken çocuklar sorular soruyor mu?	
9. Öğretmen bu sorulara nasıl cevaplar veriyor?	
10. Değer etkinlikleri uygulanırken aile ile iletişime geçiyor mu? (Aile eğitime katıyor mu)?	
11. Değer eğitimi konu başığı işlendikten sonra pekiştirmek için herhangi bir yöntem kullanıyor mu?	
12. Soyut kavramları işlerken ayrıca kullandıkları bir yöntem var mı?	

Examining the Main Values Concepts and Activities Acquired at Pre-School Education Institutions Providing Pre-School Values Education**

Ozlem Dogan Temur¹ and Züleyha Yuvaci^{2,*}

¹ Dumlupınar University, Turkey

² Turgut Özal University, Turkey

Received: 03.12.2013 - Revised: 21.04.2014 - Accepted: 15.05.2014

Summary

Problem Statement: Pre-school period comprises a significant part of childhood. This period proves much more effective if the child is integrated with his/her environment and participates in planned learning environments. Social values, which comprise a significant part of human life, are acquired by children during the normal course of life. Therefore, it is quite significant how these values are taught in planned teaching and learning environments and into which they need to be transferred. A child could much more easily adapt to the society when these activities are carried out by utilizing the child's learning channels. Consequently we must determine which activities should be used to teach social values to children.

Purpose of the Study: This study will examine the selected values and activities presented to the children at the pre-school institutions where pre-school values education is provided.

Method(s): This can be categorized as qualitative study since qualitative data collection methods are employed throughout the study. The study was carried out at 2 pre-school education institutions in the Yenimahalle district of Ankara. The 2 schools indicated currently implement values education curriculum. Observation was one of the methods used for data collection.

---

*Corresponding author: E-mail: zyuvasi@turgutozal.edu.tr

**This study was conducted by the second author of "Examining the Main Values Concepts and Activities Acquired at Pre-School Education Institutions Providing Pre-School Values Education" of the master thesis produced.

ISSN: 2146-7811, ©2014

For the purposes of data collection, 2 of the teachers at these schools were observed for 5 months.

Conclusions and Recommendations: As a result of the study, it was found out that: Teachers try to provide models to their students while they teach values and try to practice what they teach themselves. It was found that this model proved very influential upon the children. More methods need to be used while teaching values in order to enhance the adaptation of the students to the topic. It has also been observed that. Teachers who implemented the social values education used more methods to enhance the adaptation of the students to the topic. When the teacher taught the title of the value and the theme by itself, this method enabled the students to learn the value more easily. We suggest from this study that while teaching the abstract values of respect, honesty, and empathy teachers should aim to teach these values by using methods of drama and theatre.

Keywords: Value Education, Preschool, Education